Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0822U100626

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 10-02-2022

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Калініченко Олександр Олександрович
2. Kalinichenko Oleksandr O.

Кваліфікація: д.філософ

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 032

Назва наукової спеціальності: Гуманітарні науки. Історія та археологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 31-01-2022

Спеціальність за освітою: історія

Місце роботи здобувача: Інститут військово-морських сил Національного університету "Одеська морська академія"

Код за ЄДРПОУ: 26614030

Місцезнаходження: вул. Дідріхсона, буд. 8, м. Одеса, Одеська обл., 65029, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 41.051.033

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, буд. 2, м. Одеса, Одеська обл., 65082, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, буд. 2, м. Одеса, Одеська обл., 65082, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 03.19.21

Тема дисертації:

1. Українська школа підводного мореплавства XIX – початку XX ст.: формування, діяльність, персоналії.

2. Ukrainian school of underwater navigation in the XIX - early XX centuries: formation, activity, personalities.

Реферат:

1. В дисертації проаналізовано історіографічну базу дослідження, виявлено спроби дезавуації праць автора про діяльність української школи підводного мореплавства XIX – початку XX ст. як на теренах України так і поза її межами, визначено дискусійні питання щодо групового застосування штурмових засобів нападу з-під води та наведено приклади pro- та contra. Розглянуто джерельну базу роботи, систематизовано та проаналізовано як архівні матеріали, так і інші види джерел за родовидовим відмінком та іншим критерієм – ступеню близькості джерела до системоутворюючого чинника української школи підводного мореплавства як підсистеми української наукової школи мореплавства. Оприлюднено методологічну основу наукової праці та термінологічні особливості застосованих понять. Досліджено системоутворюючу наукову концепцію української школи підводного мореплавства та її подальшу реалізацію. Проведено ідентифікацію українських мореплавців, у т.ч. і підводників, їх систематизацію та структуризацію по осередкам як на теренах України, так і за її межами. Всебічно розглянуто практичну діяльність Одеського осередку української школи підводного мореплавства у царині винаходів з підводного мореплавства та їх впроваджень, а також

дотичність його членів до розробки трьох концепцій з підводного мореплавства: штурмових засобів нападу з-під води, класичних підводних човнів та «паріння у підводній безодні» без застосування будь-яких механічних рушіїв. В останньому випадку – доведено світовий пріоритет нашого співвітчизника. Простежена діяльність допоміжних інституцій української школи підводного мореплавства: підводного кораблебудування, спеціальної морської освіти та практичного судопід'йому затонулих субмарин. Здійснено обрис взаємодії представників української школи підводного мореплавства з іншими подібними національними школами, за певними критеріями математичного аналізу визначено відмінності української школи підводного мореплавства та проведено порівняння з аналогічним російським утворенням. На основі кліометричних досліджень визначено: піки можливого групового застосування штурмових засобів нападу з-під води XVI-XVIII ст.; простежено розвиток підводного мореплавства у XIX ст. з виокремленням пропозицій та їх практичної реалізації в Російській імперії та закордоном (практика); у зворотній хронології простежено, на основі патенту США на винахід глайдеру, подібні винаході в часі для виявлення першовідкривача та фундатора цього напрямку; встановлено відсоток українців-підводників Чорноморського флоту в роки Першої світової війни; нарешті, побічним наслідком дослідження отримана гістограма морської діяльності українського козацтва та проведена її періодизація. Практичною реалізацією теоретичних напрацювань стали проекти допоміжної історичної дисципліни «Фалеристика» по увічненню видатних представників як української школи підводного мореплавства (Зірка Командора) так і української наукової школи мореплавства (Морська слава України). Фіналом дослідження стала стратифікація систем морської діяльності на теренах України та у діаспорі в наступній послідовності: Морський код України, військово-морська історія України, Українська наукова школа мореплавства включно з її періодизацією, Українська школа підводного мореплавства та відновлення забутих ланок, що пов'язують у єдиний нерозривний ланцюг 1750-річну військово-морську історію України та наших пращурів.

2. The imperial historiography almost always attaches the scientific achievements of its subjects to either the ruling dynasty or the title nation. This postulate is based entirely on the historiography of scientific maritime navigation in the Russian Empire, although considerable contributions were made by Americans, Croats, Englishmen, Frenchmen, Germans, Montenegrins, Scots, Serbs, Ukrainians. Purpose and focus. The purpose of our research is to distinguish the Ukrainian scientific maritime navigation in the nineteenth century, in particular its underwater component. To a greater extent, our research is focused on the activities of the Odesa branch of submariners in the last quarter of the nineteenth century. Methods. In the work, a reflection of the memoir memories of the author was used with the help of the following methods of historical research: problem, comparative, critical, content analysis, chronological (direct and reverse), historical hermeneutics, structural analysis, microhistorical analysis, prosopographic analysis, comparative studies, linguistic, ethnographic and statistical (cliometric). In the dissertation the cliometric researches of the world development of the submarine navigation of the XV-XIX centuries were conducted. The national directions (German, Polish, Ukrainian, American, Russian) scientific submarine navigation, which existed in the Russian Empire from the nineteenth century, are outlined before its collapse. Submariners of a possible Ukrainian origin of the Austro-Hungarian Empire are mentioned. The activity of the Odesa submarine cell of the last quarter of the nineteenth century is analyzed and analyzed in details. Three concepts of the development of the submarine navigation of representatives of the Ukrainian direction have been published and a comparison has been made on the defined criteria of the Ukrainian and Russian diving divisions during the specified period. The emphasis has been placed on the invention of motion under water without the use of any mechanical propellers made by V.P. Kreminsky and its world priority is set. Examples are given of neglect of the Kreminsky's invention, which leads to irreversible consequences, in particular on atomic submarines. Thus, the study substantiates and proves the significant contribution of Ukrainian explorers to the origin and development of the world's submarine navigation in the last quarter of the nineteenth century, which gives grounds for introducing in the scientific circle the term «Ukrainian direction of scientific submarine navigation». Recommendations. The research can be used as a basis for covering a more meaningful topic of Ukrainian scientific seafaring.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вінцковський Тарас Степанович
2. Vintskovskyi Taras Stepanovych

Кваліфікація: д.і.н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сухотеріна Любов Іванівна
2. Suhoterina Lubov Ivanivna

Кваліфікація: д.і.н., 07.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Литвин Сергій Харитонович
2. Litvin Sergey Haritonovisch

Кваліфікація: д.і.н., 07.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Діанова Наталія Миколаївна
2. Dianova Nataliia Mykolaivna

Кваліфікація: д.і.н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Луговий Олег Михайлович

2. Lugovyj Oleg Mykhajlovych

Кваліфікація: к. і. н., 07.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Бачинська Олена Анатоліївна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Бачинська Олена Анатоліївна
Відповідальний за підготовку облікових документів	
Реєстратор	
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Т.А.